

סְפוּרִים לְשַׁבַּת

לְאוּרוֹ שֶׁל

הָרַב מְרַדְכֵי אֱלִיָּהוּ זְצוּק"ל

עַל פִּי 'מְסֵלַת יִשְׂרָאֵל'

תורה בחינם, ברכות בחינם

הגמרא במסכת בכורות (כט ע"א) אומרת כי כשם שהקב"ה נתן תורה בהר סיני בלי לקחת שכר מעם ישראל, אף כל המלמד תורה צריך ללמדה בלי שכר. ולומדים זאת מהפסוק "רְאֵה לְמִדְתֵּי אֲתָכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוִּי ה' אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת פֶּן בִּקְרַב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ" (דברים ד ה). הרי שמשה מלמד אותם כמו שה' מלמד "כַּאֲשֶׁר צִוִּי ה' אֱלֹהֵי". ודרשו חכמים "מה אני בחנם אף אתם בחנם".

על כן היה הרב אליהו זצוק"ל מקפיד מאוד לא לקחת שכר על שיעורים שהוא נותן, או תשובות שהוא עונה, ואפילו קופה של צדקה לא הייתה אצלו בחדר, שלא יחשבו אנשים שהם צריכים לתרום.

סיפר יצחק צדיק מגבעת זאב: פעם באתי לרב לשאול שאלה, ובדרכי החוצה מהלשכה ראיתי זוג שאינם שומרים תורה ומצוות שהגיעו לרב לבקש ברכה לילדים. הם אמרו למזכירה שהם מבקשים לשלם, והיא השיבה להם: כאן לא משלמים. הם לא הבינו איך ייתכן שבאים לרב, הרב מקדיש להם זמן, מקבלים ברכה מהלב ואולי גם עצה, ולא משלמים על כך. כשהם נוכחו לדעת שהמזכירה לא מסכימה בשום אופן לקחת מהם כסף, לא לרב ולא לישיבה ולא לשום תרומה שהיא, הם יצאו משם נפעמים ושמעתי הם אומרים זה לזה: מדובר באיש קדוש.

שונא מתנות יחיה

סיפר בנו של הרב משה בן טוב זצוק"ל: ליויתי את מרן הרב הרה"ג אליהו זצ"ל כמה פעמים כששהה בצרפת והייתי מתרגם את דבריו לאלפי אנשים שבאו לשיעורים שלו. בכל הסיורים שלו הרב לא אכל דבר, לא נגע אפילו במים מחו"ל, ואכל רק תפוזים וקרקרים מארץ ישראל. לפעמים במשך שבוע שלם. כאשר היו מגיעים אל הרב עשירי צרפת, אני הייתי אחראי להכניסם ולהוציאם. רובם ככולם הגיעו עם מעטפה מלאה בכסף, סוג של פדיון נפש. אך מעולם הרב לא הסכים לקחת, אפילו לא שקל. הם אמרו שהם לא ראו דבר כזה בחיים שלהם, שרב עסוק כל כולו ברוחניות, בנתינה ובהשפעה, והוא ממש שונא בצע. אחר כך הם כיבדו אותו מאוד ועשו כל מה שהוא אמר להם לעשות.

סימן יפה, מספיק פעם אחת

הרב שלמה כהן, ראש ישיבת "אור ודרך", הוציא שולחן ערוך של חכמי המערב והכניס בו הרבה אחרונים חשובים. בספרו הוא מספר מעשה שהיה עם הרב מרדכי אליהו זצ"ל. וכך היה המעשה: הרב זצ"ל הגיע לשמחה ודחקו בו שיאכל. אבל הרב כמנהגו לא אכל אוכל שלא בושל בביתו. בעל השמחה ידע שיש בירה שהרב כן שותה, כי הוא סומך על הכשרות שלה, וביקש שיביאו מהבירה הזאת יחד עם כוס גדולה של אליהו הנביא. הוא מילא את הכוס עד אפס מקום ודחק ברב שישתה.

ברגע מסוים, מרוב התלהבות, הוא שפך את כל כוס הבירה על הרב, עד שנהייתה ממש שלולית בגלימתו של הרב. הנוכחים היו נבוכים, ובעל השמחה שבטעות שפך על הרב את הבירה היה נבוך מכולם.

אבל כל המבוכה הזאת הייתה רגע קצר ביותר. מיד קם הרב ואמר "נשפך יינו, סימן יפה הוא לו". ולמרות שזאת הייתה בירה ולא יין, לרב זה לא היה משנה, הוא קם ממקומו וחיבק את בעל השמחה וקם לרקוד איתו. כשיצא הרב מהאירוע הוא הודה שוב במאור פנים לאותו יהודי נבוך, על הסימן היפה שקיבל ממנו.

כעבור כמה חודשים הגיע הרב לשמחה אחרת, ולאותה שמחה הגיע היהודי ששפך את הבירה על בגדי הרב. התגובה של מרן הרב הייתה כל כך משמעותית בשבילו, עד שמרוב שמחה הלך להביא שוב את אותו סוג בירה ולמזוג לרב. אמר לו הרב בחיוך: סימן יפה מספיק פעם אחת.

סיפור לשבת

איזת הפרישות

לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חַפְצֹתַי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲי

מרון הרב אליהו זצ"ל היה ידוע בזהירותו הרבה בענייני מאכלים. הוא לא היה אוכל אלא מה שהרבנית בישלה, וכשהיה נוסע לחו"ל היה אוכל רק קרקרים שהרבנית הביאה מהארץ או דברים אחרים שאין בהם שום חשש. פעמים רבות הרב היה נמנע מאוכל מבושל במשך שבוע או שבועיים ואוכל רק מעט מן המעט.

שמא תאמר שהרב היה בצער מכך שאינו אוכל בשבת אוכל מבושל כל צורכו? לא ולא. הוא היה שמח שמחה גדולה במעט שהיה לו. פעם הייתי נוכח עם מרון הרב בסעודה בחו"ל ועל השולחן היה כל טוב, והכול היה בהכשרים מהודרים. אבל הרב לא נגע בשום דבר. הוא ידע שבחו"ל מקלים בבישול עכו"ם, מקלים בהדלקת אש על ידי נוכרי ומקלים בחדש וכד'. הוא לא היה מעיר לאף אחד על הכשרות, אבל הוא לעצמו לא היה אוכל.

הרב הוציא קופסא קטנה של חומוס מעשה ידיה של הרבנית והחל לאכול. כשראה אותי מתבונן במעשיו הוא אמר לי בחיוך: זה חומוס טעים במיוחד, הרבנית בדקה כל גרגר. באותו רגע הבנתי את הפסוק "לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חַפְצֹתַי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲי" (תהילים מ', ט').

אני יודע שאנשים אחרים היו מתפעלים מהפרישות של הרב, שלא היה נגרר אחרי מאכלי חמדה. אני התפעלתי מכך שהרב לא היה בגדר צדיק ורע לו, אלא צדיק וטוב לו. בלי שום צער, אלא בשמחה אמיתית ואהבת מצוות.

שלא ייפגעו אחרים

סיפור משה אייזן מפסגות: הסיפור היה בשנת תשנ"ג. ידוע שהרב זצ"ל לא אכל בחוץ, אלא מהמאכלים שאשתו הרבנית שתחיה הכינה לו. אבל הייתה טבחית אחת, אישה מבוגרת, תקוה שמה, שהרב סמך עליה מאוד והיה מזמין אותה לאירועים כרב ראשי, וכאשר היא בישלה הוא היה אוכל.

הזמנתי את הרב להיות סנדק בבריתו של בני שיחיה, אבל כיוון שידעתי שהרב סומך על הטבחית הזאת, לא הבאתי אוכל מהמטבח של הישיבה שאני מנהל, "עין הצבי" בלפתא, אלא הזמנתי במיוחד את תקוה כדי שהרב יוכל לאכול בסעודת הברית. בזמן הסעודה הזמנתי את הרב לשבת, והרב השיב: הרי אתה יודע שאני לא אוכל. אמרתי לו שתקוה היא שעשתה את האוכל והכל בסדר, והוא, ברגישותו הגדולה, השיב: אם אני אוכל פה את האוכל של תקוה, בעלי הקייטרינג האחרים ייפגעו. לכן ברשותך רק אשתה.

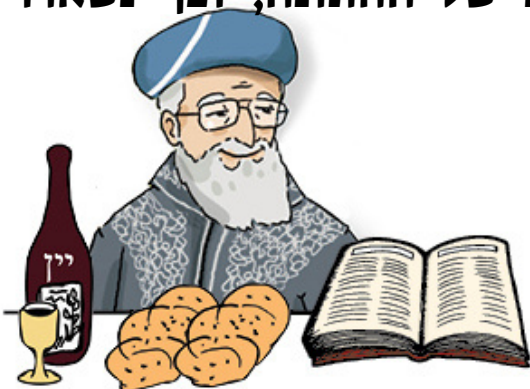
חתונה אחת, שתי תמונות

סיפר הרב דוד לופס: לפני עשרות שנים היה בירושלים "פוטו", חנות לצילום ופיתוח תמונות, שהבעלים שלה היה אדם בשם אפרים לוי. אותו אפרים לוי - שמעו הלך לפניו, והוא היה ידוע ומפורסם בירושלים כולה.

באחד הימים החליט אפרים לעשות סדר בארכיון שלו ופיתח פילמים ששכבו אצלו שנים בלי שאיש יפתח אותם לתמונות. והנה הוא מגלה פילמים ובהם תמונות מהחתונה של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, שהיה אז כבר הראשון לציון. בהתרגשות גדולה הוא פנה לפתח את התמונות, הניח אותן באלבום מהודר, כתב ברכה יפה והגיע אל ביתו של הרב לתת לו את האלבום במתנה. הרב שמח מאוד למראה האלבום ובו התמונות הנשכחות וקרא לרבנית שתשמח יחד איתו.

הרב הודה מאוד לאפרים על המחווה שלו, והבין שהוא שואל את עצמו מדוע הרב לא פיתח תמונות שהן בוודאי חשובות לו מאוד. על כן סיפר לו הרב: אחרי החתונה לימדתי שעתיים כל יום בתלמוד תורה ובשאר היום למדתי בישיבה, והרבנית עבדה בבנק. הכסף שהרווחנו הספיק בדיוק לכלכלת הבית, כך שלא היה לנו כסף לפתח את התמונות מהחתונה. לכן החלטנו שנפתח מהחתונה רק שתי תמונות, וכאשר ירחיב לנו ה' נפתח את שאר התמונות. בפועל היינו עסוקים בדברים חשובים ולא נפנינו לפתח את התמונות של החתונה, וכך נשאר הפילימים אצלך עד עכשיו.

צדיק וטוב לו

סיפר הרב רפאל יצחק הרקם, ממלבורן שבאוסטרליה: סיפר לי מו"ר אבי מנשה הרקם, שכאשר הרב זצ"ל התארח בלוס אנג'לס הוא לא רצה לישון במלון בשבת, בגלל מנורות שהיו נדלקות כשהיו עוברים לידן ודלתות חשמליות שהיו נפתחות בשבת באמצעות חיישנים. על כן הרב התארח בביתו של אחד מחברי הקהילה היהודית, כדי לא להיכנס לספק חילול שבת. במשך כל השבת הרב לא אכל מהמטעמים והמעדנים שהביאו לפניו, שכן הוא הקפיד מאוד על בישול ישראל, על ירקות נקיים מחרקים, על שחיטה מהודרת וכד'. הוא לא העיר לאף אחד, אבל לעצמו הוא לא אכל כי אם שקדים, בוטנים וכדומה שהרבנית הביאה מהארץ, והיה שמח מאוד ומאיר פנים לכולם. ממש "צדיק וטוב לו". העובדה שהם לא נגעו באוכל המשובח עשתה על כולנו רושם גדול.

בעניין זה סיפר לי בן דודי רבי רפאל הלוי, שזכה לשמש את הרב זצ"ל הרבה כאשר הרב הגיע לארצות הברית, כי בזמן שהם חיכו עם הרב לטיסה חזרה ארצה, הוא הציע לרב מים, אך הרב סירב. הוא לא רצה לשתות מים של חוץ לארץ, במיוחד שהתורה משבחת את מי הגשמים של ארץ ישראל על המים של מצרים.

